

LBRIS

We know
books

Julie Lardon

LUMI VIITOARE

Biodiversitatea

Ilustrații: Yohan Colombié-Vivès

Traducere: Gina Belabed

NICULESCU kids

Cuprins

Introducere	7
Studiul lumii vii	9
Clasificarea speciilor	10
Milioane de forme de viață	20
Comunități de viețuitoare	24
Protejarea biodiversității	29
Conștiința ecologică	30
Ecologia devine politică	36
Contribuția naturii	40
Zone prioritare	44
1992: o etapă crucială	49
2005: un bilanț mondial	50
O extincție în masă?	53
Extincția din Holocen	54
Declinul biodiversității	68
Numeroși actori mobilizați	70
Franța trece la fapte	72
Obiective ambițioase	74
Concluzii	80
Pentru a afla mai multe...	84

LBRIS

We know
books

Introducere

Biodiversitatea” este un cuvânt folosit din ce în ce mai frecvent de către mass-media, oameni de știință, politicieni, ONG-uri și chiar de către simpli cetățeni: termenul este acum prezent în toate tipurile de discursuri. Biodiversitatea desemnează diferitele forme pe care le ia lumea vie de pe planeta noastră. Apărut la nivel internațional în anii 1960, acest cuvânt, împrumutat în română din limba franceză, este la origine o formă contrasă a expresiei englezești *biological diversity* („diversitate biologică”). Termenul a fost din ce în ce mai utilizat de către numeroși specialiști în anii 1980, devenind apoi unul comun. Potrivit oamenilor de știință, există trei niveluri de biodiversitate. Primul, la scară microscopică, desemnează varietatea genelor care pot exista la organismele vii și care dau fiecărei ființe un caracter pro-

priu (două vaci alb cu negru, de exemplu, nu vor avea niciodată exact aceleași pete). Al doilea nivel de biodiversitate reprezintă varietatea tuturor speciilor vii care trăiesc pe planeta noastră sau care au trăit în trecut, de la apariția vieții pe Pământ, în urmă cu aproximativ 3,8 miliarde de ani.

Al treilea nivel se referă la multiplicitatea relațiilor dintre toate aceste specii, în cadrul diferitelor medii existente, numite ecosisteme.

Cu toate acestea, la începutul secolului XXI, ceea ce numim în mod obișnuit biodiversitate desemnează, în principal, cel de-al doilea nivel, cel care reprezintă varietatea imensă a tuturor organismelor vii, într-un moment în care unii oameni de știință vorbesc despre o reducere alarmantă a acestora și, uneori, chiar despre „a șasea extincție în masă”.

LBRIS

We know
books

LBRIS

We know
books

STUDIUL LUMII VII

Clasificarea speciilor

Antichitatea: premisele

De la apariția sa, *Homo sapiens*, adică omul modern, a identificat și apoi a numit diferitele specii vii care se aflau în jurul lui. Astfel, încă din timpul preistoriei, vânătorii-culegători clasificau deja ființele vii, dar se bazau numai pe ceea ce observau. Criteriile de ierarhizare folosite se refereau la aspect, adică la asemănarea sau nu a viețuitoarelor între ele.

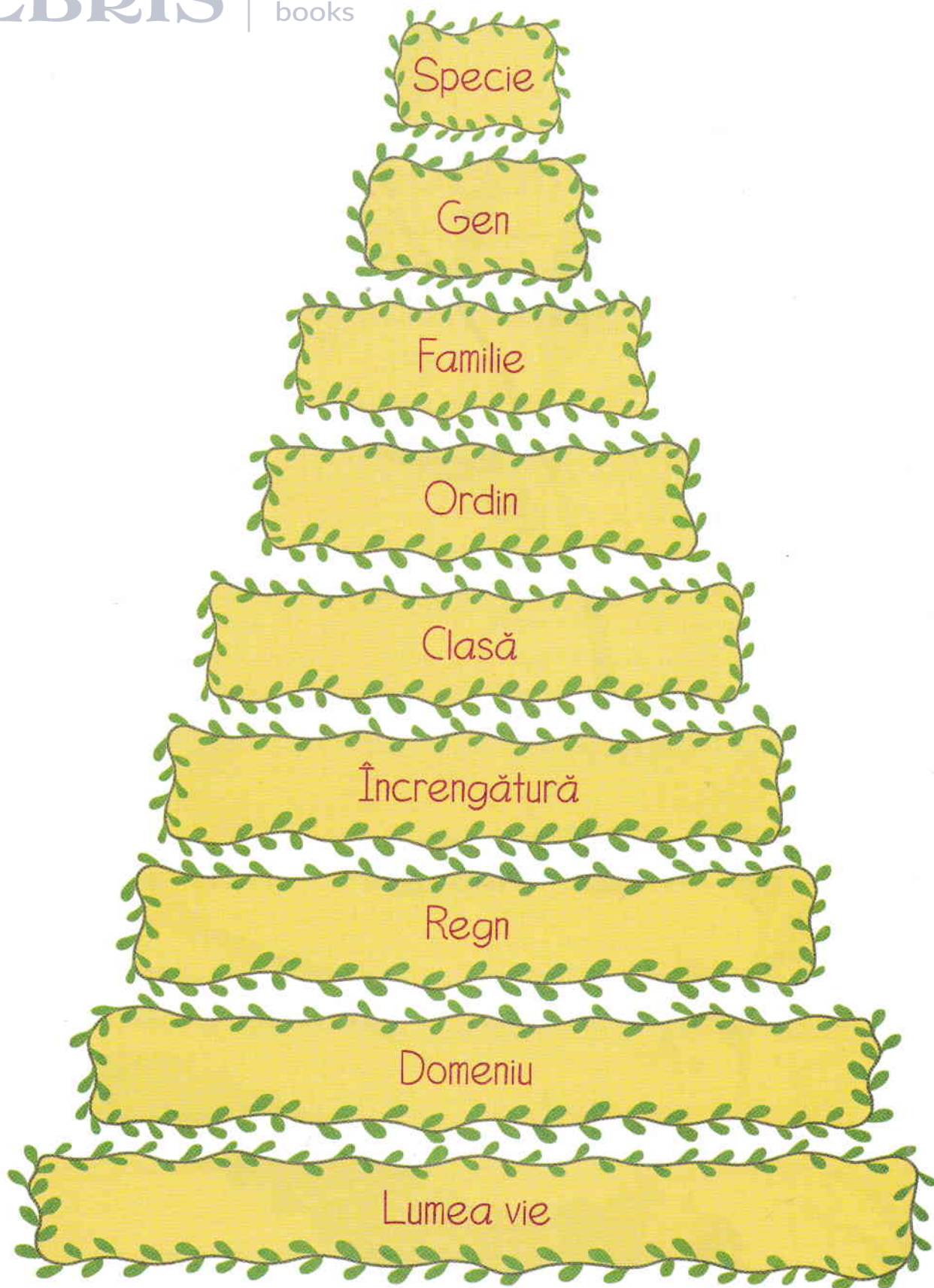
Mult mai târziu, în Antichitate, unii savanți au încercat să stabilească anumite baze științifice pentru a efectua clasificarea. La sfârșitul secolului al IV-lea î.e.n., filozoful și savantul grec Teofrast a realizat astfel o *Istorie a plantelor*, un atlas botanic în 10 volume, în care a întocmit un inventar și a elaborat o clasificare a plantelor.

În același timp, la rândul său, savantul grec Aristotel, profesorul lui Teofrast, a

consacrat mai multe lucrări lumii vii și, mai ales, regnului animal. În jurul anului 343 î.e.n., el a publicat, printre altele, *Istoria animalelor*, în care stabilește o clasificare a speciilor. Aristotel inventariază aproximativ 500 de specii, făcând distincția între animalele care au sânge și cele care nu au. Fiecare dintre aceste categorii a fost ea însăși împărțită în altele. Astfel, animalele cu sânge au fost grupate în 4 clase: pești, reptile și amfibieni, păsări și mamifere.

Cele fără sânge sunt și ele clasificate în 4 categorii: „animale cu pielea acoperită de cochilie” (precum melcii), „animale alcătuite din segmente” (cum ar fi miriapodele), „animale cu cochilie moale” (de exemplu, creveții) și „animale moi” (precum caracatițele).

Carl von Linné: precursorul

Clasificările din Antichitate s-au păstrat vreme de câteva secole, înainte ca progresul științei să stabilească alte metode de ierarhizare a viețuitoarelor.

Într-adevăr, abia spre sfârșitul secolului al XVIII-lea, naturalistul suedez Carl von Linné a pus bazele unui sistem de organizare mai modern. Fiind pasionat de botanică în mod special, acesta a realizat o clasificare a organismelor vii.

În anul 1735, el a publicat prima ediție a lucrării sale, *Systema naturae* („Sistemul naturii”), care la acea vreme cuprindea 11 pagini și în care omul de știință a descris diferitele viețuitoare, clasificându-le în mai multe categorii.

De-a lungul anilor, această lucrare a fost îmbogățită și modificată încontinuu, pe de o parte datorită plantelor și animalelor necunoscute până atunci, pe care Carl von Linné le-a adus din diversele sale călătorii, iar pe de altă parte datorită contribuțiilor care i-au fost trimise de alți oameni de știință din întreaga lume.

După 35 de ani, în 1770, *Systema naturae* se afla la cea de-a treisprezecea ediție și cuprindea aproape 3.000 de pagini, împărțite în mai multe volume. În total,

cartea inventaria aproximativ 10.000 de specii de animale și de plante.

În istorie, această culegere științifică a fost considerată drept prima care a stabilit o ordine ierarhică între specii și, prin urmare, ea a însemnat o revoluție pentru lumea științelor naturii. Lucrarea permite, într-adevăr, stabilirea mai multor noțiuni imbricate: clasa, genul, ordinul, nivelul, specia și varietatea.

În 1770, *Systema naturae* se afla la cea de-a treisprezecea ediție, cuprindea aproximativ 3.000 de pagini și inventaria aproape 10.000 de specii de animale și de plante.

Chiar dacă metoda sa de clasificare este acum considerată a fi depășită, Carl von Linné a introdus, totuși, o modalitate de a denumi științific speciile, care este folosită și astăzi în toată lumea. Este vorba despre metoda numită „nomenclatură binominală (sau binară)”, ce constă în desemnarea fiecărei specii cu două nume latine. Vulpea roșcată, de exemplu, va fi astfel desemnată ca *Vulpes vulpes*, iar lupul, cu numele *Canis lupus*.